

Kan vi kunsten?

-en kunststrategi

I den ferske kulturstrategien (Taktskifte 2023-2027) finner vi nye takter for hvordan Ringerike skal bygge omdømme og posisjonere seg for å være en attraktiv kommune, med en pulserende by og tettsteder hvor etablerere ønsker å skape, bygge og bo - og hvor vi alle kan leve våre liv med like muligheter for opplevelser og mestring!

Kunststrategien skal bygge videre på disse tankene og være et av verktøyene for å nå disse målene. Men, kan vi kunsten?

Kunst og kultur er udiskuterbart knyttet til samfunnet og menneskene der.

Kulturen er summen av de fellesskap som vi og generasjoner før oss har skapt, mens **kunsten er kulturens drivstoff** og gir samfunnet retning og innhold. Kunst og kultur er ikke bare et samfunnsoppdrag, den er en del av selve **samfunnsveven** som gjør at vi klarer å finne sammen – i stort og smått!

Kunst og kultur er forutsetningen for et godt, inkluderende og opplyst samfunn. Kunst og kultur gir oss identitet og samhörighet. **Kunsten utfordrer våre perspektiver og hjelper å avklare våre verdier**, både egne og fellesskapets. Kunsten yter kritikk og er en **av yringsfrihetens vaktbikkjer**. Den tilfører **kreativitet og skapende kraft** i samfunnet.

Kunsten kan være en **døråpner for forståelse** på tvers av bakgrunn, alder, utseende eller preferanser.

Og nettopp derfor er kunsten en viktig brikke for oss alle.

God lesing!

Innhold

Innledning	1
Avgrensning	3
Metode	3
FNs bærekraftsmål	4
Kinderegg for sosial bærekraft	5
Stolthet og fordom inn i fremtiden	6
Kunsten her vi bor	6
Lokal skaperkraft	7
Kunsten å vise frem kunst	8
En ny vår	9
Verktøykassa	10
Veileder for kunstprosjekter i Ringerike kommune	10
Kunsten å avsette tid og midler	12

Avgrensning

Selve samlebegrepet «kunst» har bred betydning. Felles for all kunst er at den er menneskeskapt, laget for å uttrykke følelser, for å dekorere, for å engasjere eller for å underholde.

Begrepet "kunst" benyttes vanligvis om hele kunstfeltet- musikk, scenekunst og billedkunst, men vi skal avgrense kunstbegrepet til **den profesjonelle visuelle kunsten**, maleri, fotografi, skulptur, kunsthåndverk, fotokunst, videokunst, gatekunst, performance-kunst og installasjoner.

Metode

Arbeidet med kunststrategien har i stor grad basert seg på kunstplaner og strategier fra norske og danske kommuner, **samtaler** om både gode og dårlige kunststrategier med **referansekommunene** Moss, Lillestrøm og Bærum, samt **Viken Fylkeskommune** og **NOKU** (Norsk kulturforum). Det har spesielt vært god hjelp å finne i **kunstrådgiver** Ellen Marie Fodstad, Bærum kommune. Hun er tidligere kurator for Nasjonalmuseet og Hennie Onstad Kunstsenter, og har et brennende kunsthjerte, samt en helt særegen teft for ivaretagelse, ny bruk og synliggjøring av eksisterende kunst. Internt i Ringerike kommune har det blitt benyttet en **tverrfaglig faggruppe** bestående av representanter fra samfunn og næring, eiendom, vei, park og idrett, og utbygging. Det har også blitt lagt stor vekt på funn fra arbeidet med å utforme **kulturstrategien TAKTSKIFTE 2023-2027**.

FNs bærekraftsmål

-kunst for bærekraftig økonomi

Kunststrategien kan knyttes til flere av FNs bærekraftsmål. Den viser hvordan kunsten kan påvirke flere deler av samfunnet, direkte og indirekte. Som identitetsbygger, gjennom læring og økt forståelse, fellesskap og samarbeid, og ved å gi like muligheter til alle blir vi et **sterkere og mer sosialt bærekraftig samfunn**. Her er noen av de mest relevante bærekraftsmålene og hvordan de relaterer til innholdet i strategien:

Bærekraftsmål 3: God helse og livskvalitet

Kunst kan spille en viktig rolle i å forbedre folkehelsen og livskvaliteten. Strategien fremhever kunstens evne til å skape **fellesskapsfølelse, mestringsopplevelser og økt egenverd**. Kunstprosjekter kan føres inn i helse- og velferdssektoren ved å bruke kunst som et verktøy for å **engasjere, stimulere og aktivere innbyggere - og styrke det mentale helsemiljøet**.

Bærekraftsmål 4: God utdanning

Kunstnerisk utfoldelse og utvikling av kreative ferdigheter **stimulerer til læring og kulturell forståelse**, og gir dem verktøy til å uttrykke seg, noe som er essensielt for **personlig utvikling og livslang læring**.

Bærekraftsmål 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Ringerikes kunststrategi oppfordrer til samarbeid mellom kunstnere og næringsliv, noe som kan stimulere til økonomisk vekst. Ved å **skape et kreativt miljø og tiltrekke turisme** gjennom kulturopplevelser, kan kommunen bidra til **nye arbeidsplasser og bedre økonomiske forhold** for innbyggerne.

Bærekraftsmål 9: Industri, innovasjon og infrastruktur

Kunststrategien legger vekt på innovasjon gjennom **kreativitet og kunstnerisk utfoldelse**. Ved å oppmuntre til **samarbeid mellom kunstnere, utdanningsinstitusjoner og næringsliv** kan Ringerike bli en **hub for innovasjon der kreative løsninger og nye ideer utvikles**.

Bærekraftsmål 10: Mindre ulikheter

Kunst og kultur kan være med på å redusere ulikheter ved å **gi alle innbyggere mulighet til å delta i og oppleve kunst, uavhengig av bakgrunn, alder eller økonomi**. Ved å fremme kunst i ulike samfunnslag og støtte mangfold i kunstneriske uttrykk kan kommunen bygge en mer **inkluderende samfunnsstruktur**.

Bærekraftsmål 11: Bærekraftige byer og lokalsamfunn

Ved å bruke kunst i byutvikling og offentlige rom kan Ringerike **skape aktive, attraktive og inkluderende miljøer**. Kunststrategien bidrar til å utvikle bærekraftige lokalsamfunn ved å **fremme deltakelse og samarbeid** mellom innbyggerne i ulike kunstprosjekter, for slik sett å bygge opp identitet og stolthet, noe som styrker båndene i samfunnet.

Bærekraftsmål 16: Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner

Kunst kan fungere som **en plattform for kritikk og refleksjon**, og bidra til en bedre forståelse av samfunnsspørsmål. Ved å bruke kunst til å aktualisere spørsmål som opptar lokalsamfunnet, kan Ringerike **fremme dialog og engasjement blant innbyggerne, noe som kan støtte opp om demokratiske prosesser og rettferdighet**.

Bærekraftsmål 17: Samarbeid for å nå målene

Kunststrategien fremhever betydningen av **samarbeid på tvers av sektorer, som mellom kunstnere, næringsliv, utdanningsinstitusjoner og kommunen selv**. Samarbeid er essensielt for å gjennomføre kunstprosjekter og oppnå de overordnede sosialt bærekraftige målene. En helhetlig tilnærming vil bidra til en felles innsats for å oppnå disse målene.

Kinderegg for sosial bærekraft

-hvordan kan det påvirke oss?

Ringerike higer etter å **posisjonere seg, vokse og være en regionhovedstad**. Samtidig beskriver Folkehelseoversikten (2023) at vi på Ringerike har et **økende antall barn som vokser opp i lavinntektsfamilier, flere som mottar uføretrygd og færre med videregående eller høyere utdanning** - sammenlignet med både fylket og landet.

Med tanke på at forskning viser klare sammenhenger mellom inntektsnivå og helserelaterte problemer, utenforskap, deltagelse i fritidsaktiviteter og evnen til å fullføre skolegang har vi et **brennende behov** for å finne små og store løsninger på hvordan vi sammen **kan snu trenden**, og bli et **sterkere og mer sosialt bærekraftig samfunn**. Kunst kan ikke løse alt, men vi må ta inn over oss at det ligger et **stort uutløst samfunnspotensial i kunst**.

Kunsten kan tilføre samfunnet gode opplevelser - av mestringsbasert aktivitet, fellesskapsfølelse, økt egenverd og stolthet, alle med helsefremmende effekter. Da er vi på god vei til å bidra til bærekraftig samfunnsutvikling, styrket kompetanse og næringsliv – en **merverdi for hele samfunnet og den generelle folkehelsen!**

Rett og slett et kinderegg!

Stolthet og fordom inn i fremtiden

- historie og identitetsbygging

Ringerike har en rik og spennende historie å fortelle fra **vikingtiden** med **Ringeriksstil** og **Gjermundbo, Halvdan Svarte**, med byen som vokste frem ved **fossen, Hattemakerkrigen**, arbeiderklassesamfunnet, **jugendstil**, en ung **Munch** og den omfattende **treforedlingsindustrien** i regionen.

Av nyere tid finner vi historien om **hjørnestensbedriften** Follum fabrikker, **militærleirene** på Helgelandsmoen, Hvalsmoen og Eggemoen. Og la oss ikke glemme **Tippen, Soppen, rutebilen** og **rånekulturen**. På tettstedene våre Tyristrand, Hallingby, Sokna, Nes og Åsa trekkes ofte natur elementer som åker, eng, skog og fjell, landbruk- og skogsdrift, gruver, kirker og frodig folkekunst frem.

Alle disse elementene bærer på **historien** til området og er viktige momenter som knytter **dagens samfunn** til fortiden. Likevel viser undersøkelser at ringerikingene(vi) ikke er spesielt stolte av eller kjenner egen lokalhistorie.

Har vi da latt oss overdøve av **fordommer** om råning, «bønder i byen», kø-problemer, parkeringsplasser, narkotika og høyhus? Eller kan vi snu oss rundt og bygge opp en ny **stolthet** over egen by, og hele Ringerike med all den historie og vilje som finnes? Gjerne med et glimt av **humor**, om vi er så modige!

Med kunsten som virkemiddel kan vi eie alt dette. **For identitet og stolthet kan bygges opp, og fordommer bekjempes, i en kombinasjon av gammel historie og nye krumspring!**

Vi skal:

- utforske og synliggjøre historiske elementer, tradisjoner og særpreg i lokalsamfunnet gjennom kunstprosjekter
- skape kunstverk som reflekterer våre verdier, tradisjoner, identitet og kulturelle arv
- bidra til å formidle historie til kommende generasjoner gjennom kunst
- aktualisere, reflektere og synliggjøre spørsmål som opptar lokalsamfunnet, i by og bygd
- bidra til nytenking om hvordan kommunen fremstår utad og fremhever egen identitet, og utfordrer vårt tanke sett om kunst

Kunsten her vi bor

-trivsel og verdiskaping

Grunntanken om at kunstneriske uttrykk skal finnes i alle deler av samfunnet er sterkt forankret i statens kultursyn. **Bevist bruk av kunst i arkitektur, byplanlegging og bygdeutvikling bidrar til å fremme livskvalitet** blant innbyggerne. Kommersielt sett kan vi si at det «merkevarebygger» institusjoner, bydeler, byen og regionen - og på den måten blir stedene hvor kunstinnsatsen legges mer **synlige og attraktive**. Dette igjen bidrar **til økonomisk vekst og verdiskaping**, men for å lykkes med dette kreves **samarbeid på tvers av alle sektorer i samfunnet** vårt.

Som **regionhovedstad** i Ringeriksregionen har **Hønefoss by** et særlig ansvar for å holde seg **attraktivt** og få folk flest til å trives. Samtidig skal vi bygge opp under en ønsket utvikling av områdesenterne Heradsbygda og Haugsbygd, og tettstedene Hallingby, Nes, Sokna, Tyrstrand og Åsa.

I kulturstrategien *Taktskifte* beskrives en dreining fra **varehandel** i sentrum til et større ønske blant folket om **kultur- og opplevelsestilbud**, eller den **perfekte kombinasjonen** av dette.

I Hønefoss by finnes en god blanding av **butikker, serveringssteder og kulturkrefter**. **Fosseparken** har tiltrukket seg et **ynge** og mer **aktivt publikum**, og gjennom arbeidet **ByLab** og **Hønefoss by AS** har lagt ned på arrangement siden oppleves byen så absolutt **levende**, til tider. Men hvor er egentlig den store **wow-faktoren**, magneten, i Hønefoss by?

Spør du den jevne ringeriking er det **Søndre torg** som er sentrum og **kjernen i Hønefoss by**. Hører vi på konsulentfirmaet Rambøll vil det si at vi har gått i den tradisjonelle **fellen** der byen er utviklet ved hjelp av **grå infrastruktur**, mens vi vender oss bort fra det naturlige miljøet. Det **naturlige miljøet** som for oss vil være naturen rundt **fossen, parkene og elven**.

Så hvordan kan vi bedre knytte sentrum til den omliggende naturen?

Prosjektet **Elvelangs** kan trekkes frem som et godt grep for å **åpne sentrum mot naturen**. Skal det gjøres mer på aktivitets- og attraktivitetsfronten, kan kunsten blir en stor brikke av å få til en helhet i **byutviklingspuslespillet**. Og her snakkes det ikke om å trekke folk ut av sentrum, men å sørge for at sentrum får et større **nedslagsfelt** som innbyggere og besøkende beveger seg rundt i.

Har vi et parkområde med **stoppeffekt**, med energi og hvilepuls, finnes det et åpent **galleri** som kan gi en stor opplevelse uten at vi forventet det? Effekten vil være at menneskene oppsøker og oppholder seg i sentrum over lengre tid fordi de trives der, det er en dynamikk, noe skjer, den gir energi og inspirasjon – og vi finner den attraktiv!

På lik linje som i byutvikling, kan kunsten benyttes for å **skape gode miljøer på tettstedene**, ved å **fremheve særegenheter og utvikle naturlige knutepunkter**.

Dette vil være vinn, vinn for innbyggere, besøkende og de omliggende næringene.

Vi skal:

- fremme tidlig kunstner- og innbyggerinvolvering i by-, steds- og bygdeutvikling, ved nybygg og transformasjon
- skape engasjement via innbyggerinvolvering
- bidra til mer aktivitets- og opplevelsesbaserte kunstuttrykk for å styrke attraktivitet i sentrum og tettstedene
- styrke og fremme historiske steder og lokale knutepunkt med kunst

Lokal skaperkraft

-utfoldelse og innovasjon

Kreative og skapende evner og ferdigheter er en berikelse for den enkelte og for samfunnet. De er grunnelementene i all innovasjon og utvikling. Oppmuntring til fortsatt og fremtidig kunstnerisk utfoldelse, bidrar til en bærekraftig praksis, styrker kunstnerens tilknytning til

lokalsamfunnet, men bidrar også til kunstnerisk kompetansedeling og inspirasjon som flere deler av samfunnet kan dra nytte av.

Ringerike har rike kunst- og håndverkstradisjoner. Fra vikingtidens ornamentale **Ringeriksstil**, som Haarade vikingerskipforening nå viser frem i sitt arbeid på Sundvollstranda, til tradisjonelt håndverk som **treskjæring** og **tekstilarbeid**, og **samtidskunstnere** som utforsker nye uttrykksformer.

På Ringerike har vi i senere år hatt en oppblomstring av kreative kunstnersjeler, både amatører og profesjonelle. **Kulturskolen** har stappfulle klasser innen visuell kunst og kulturmønstringen **UKM** (Ung kultur møtes) har økt deltagelse av unge kunstutstillere.

Det finnes flere **maleklubber** og atelierer, **Ringkunstnerne**, private gallerier som **Galleri Klevjer** på Helgelandsmoen, **Fossekunst** i Hønefoss sentrum og **pop-up utstillinger** i flere sentrumslokaler.

Vi har også flere anerkjente kunstnere, både nasjonalt og internasjonalt, som kan sette Ringerike på kunstkartet, men som til nå har vært forunderlig lite synlig her hjemme.

Hvordan kan vi på Ringerike samarbeide for å skape, utfolde oss og være innovative **på tvers av kunst og næring?**

Vi skal fremme lokal skaperkraft gjennom:

- kunststipend og prosjekttilskudd
- tilgang til temporære utstillinger i kommunale bygg
- stimulere til samarbeid mellom kunstnere og næringslivet
- fremme unge lokale kunstnere
- fremme lokale kunstnere via Den kulturelle skolesekken og Den kulturelle spaserstokken
- aktivt bidra til å fremme og formidle kunstnerskapet til nasjonalt og internasjonalt anerkjente kunstnere fra Ringerike

Kunsten å vise frem kunst

-med profesjonell tilnærming

Kunst bør være en **naturlig del av utviklingen, av bybildet, i gateplanlegging, byggeprosjekter og andre steder der folk ferdes, oppholder seg eller arbeider**. Det kan tenkes man ikke tenker over kunstens tilstedeværelse, men **den har effekt og skaper et inntrykk eller en reaksjon nesten uansett hvor du møter på den. Dette er en del av kunstens magi!**

Ringerike kommune har et **særskilt ansvar for at alle innbyggere**, uavhengig av bakgrunn, alder, utseende eller preferanser **skal kunne oppleve kunst der de er**. Kunsten med å **balansere og sy sammen det unike nye**, samtidig som vi **bevarer lokal kultur og særegenheter**, krever imidlertid **profesjonell kompetanse, samarbeid og god innsikt i de kommunale planstrategiene**.

Vi skal:

- profesjonalisere arbeidet for å gjøre kunst tilgjengelig for alle innbyggere gjennom ulike arenaer, inkludert offentlige rom, institusjoner, skoler, barnehager og bedrifter

- sørge for at kunst blir en naturlig integrert og budsjettfestet del av kommunale nybygg, allerede etablerte møteplasser som samfunnshus, idrettsarenaer og skolegårder/uterom
- bruke digitale plattformer og sosiale medier aktivt for å øke forståelsen og synligheten til kunsten og kunstnerne på Ringerike
- bidra til å utvikle en lokal utstillingsarena som fungerer som en plattform for lokale profesjonelle kunstnere, men også kan tiltrekke seg nasjonale og internasjonale kunstnere
- arbeide for å videreutvikle og styrke det regionale samarbeidet om Kunst Rett Vest

En ny vår

-for eksisterende kunst

Selv med et ønske om fornying og utvikling må vi også være stolte av og ta vare på de kunstverk som allerede finnes på Ringerike.

Hvordan se den kunsten vi allerede har med nye øyne, hvordan ta vare på den og gi den en «ny vår»?

En kurator kan **revitalisere kunst** med større og mindre grep. Gammel veggkunst kan **gis nytt liv** eller bidra til **en «rød tråd»** med helhetlig omramming. Skulpturer kan få ny plassering, utfordres og få **ny betydning i nytt miljø, eller samles og være en kontrast til noe nytt.**

Vi skal sørge for god forvaltning av eksisterende relevante kunstverk gjennom:

- gjennomgang av eksisterende samling
- profesjonell kuratering
- revitalisering

Verktøykassa

For å profesjonalisere (og forenkle) arbeidet med kunst i Ringerike kommune må det legges til grunn noen verktøy. Videre følger:

- **Veileder for nye kunstprosjekter og kunstutvalg** (kommuniseres med utbygging, eiendom, Hønefoss by AS og andre Ringerike kommune har samarbeidsprosjekter med)
- **Kunsten å avsette tid og midler** (utvikling krever investering)

Veileder for kunstprosjekter i Ringerike kommune

Denne veilederen skal gi retningslinjer for god integrasjon av kunst ved nybygg, større renoveringsprosjekter og utendørsarbeider i det offentlige rom tilknyttet Ringerike kommune, med sikte på å berike det fysiske miljøet, styrke lokal identitet og skape varige og temporære kunstopplevelser for innbyggerne.

Samme modell må vurderes benyttet ved vurdering av kunstgaver til Ringerike kommune.

Før man har tenkt tanken

Kunststrategien beskriver hvordan kunst i prinsippet kan oppstå hvor som helst, og kan benyttes i de fleste prosjekter for å fremme, styrke, fortelle en historie eller endre bruksmønstre, skape spennende møteplasser og mer aktivitet. Kan det eksempelvis være aktuelt med kunstintegrasjon/prosjekt i utforming eller fornying av et parkområde, ny gang- og sykkelvei, lekeområdet til en barnehage, på Bystranda, ved oppgradering av Søndre torg eller ved utskifting av parkbenker? Med dette i bakhodet anbefales det at kommunen på tvers av sektorer og enheter har tettere dialog og ideutveksling om bruk, og behovet eller ønske for inkorporering av forskjellige kunstneriske inntrykk for å forbedre kvalitetene. Er man inne på tanken om å benytte kunst i det offentlige rom vil punktene under være gjeldene.

Tidlig planlegging

- Kunstprosjekter skal planlegges tidlig i byggeprosessen, under konseptutviklingsfasen
- Kunstkomite opprettes i tidlig fase for å sikre god integrasjon av kunsten i bygning eller område
- Komiteen skal bestå av representant fra utbygger, entreprenør, bruker og/eller ansatt representant, og ledes av profesjonell kurator. Ved prosjekter som berører eks.by- eller bygdeutvikling vil det være gunstig å invitere inn representanter fra eksempelvis Hønefoss by AS, Ringerike Næringsforening, nærliggende næringer, bygde/utviklingslag etc.

Øremerking av midler

- Fastsetting av en prosentandel av byggeprosjektets totale kostnader (over bakken) til kunstprosjekt(ene), eks. 0,5 – 2%
- Dette skal dekke alle faser av kunstprosjektet inkl. honorar til kurator, kunstner, materiell, installasjon skilting og vedlikehold

Utvelgelse

- Åpen konkurranse, mini konkurranse, eller invitere lokale, nasjonale og internasjonale kunstnere til å delta
- Kurator står fritt til å involvere kunstnere i forkant av utvelgelse forutsatt at dette er innenfor budsjettammen

Tematisk tilpasning?

- Kunstprosjektet kan harmonere med bygningens funksjon, områdets karakter og lokal identitet, eller skille seg ut, være en tankevekker eller provosere, det er kurators oppgave å være fri
- Oppmuntre kunstneren til å hente inspirasjon fra historie, natur, materialer eller samfunnslivet i Ringerike kommune

Kunstintegrasjon

- Vurdere hvordan kunst kan innlemmes i arkitektoniske elementer, uteområder eller funksjonelle aspekter av bygningen/området
- Oppfordre til innovasjon og utforskning av materialer og teknikker av bærekraftensyn
- Det skal vurderes/gis rom for midlertidige installasjoner, performance osv.

Innbygger- og brukerinvolvering

- Det skal arrangeres informasjonsmøter og workshops for å engasjere og involvere brukerne/lokalsamfunnet i kunstprosjektet der dette lar seg gjøre
- Innspill fra innbyggerne kan brukes som inspirasjon/grunnlag for kunstnerens arbeid

Dokumentasjon og formidling

- Utvikle en plan for dokumentasjon av kunstprosjektet og det ferdige prosjektet
- Lage informasjonsskilt, åpen visning og benytte digitale plattformer for å forklare kunstens betydning og historie, og skape engasjement og eierskap på stedet prosjektet gjennomføres

Vedlikehold og bevaring

- Implementere en plan for regelmessig vedlikehold og bevaring, evt. demontering/fjerning og tilbakestillelse av området hvis verket var temporært
- Sikre relevans og kvalitet over tid

Ved å følge disse retningslinjene vil Ringerike kommune sikre en vellykket integrasjon av kunst i byggeprosjekter, skape varige verdier for lokalsamfunnet enten det er selve verket eller prosessen som har styrket forbindelsen mellom kunst og det fysiske miljøet.

Kunsten å avsette tid og midler

- utvikling krever investering, i både tid og penger

I et samfunn hvor man ikke nødvendigvis er vant til kunst vil det kanskje fremstå råflott og rart å skulle bruke budsjettmidler på nettopp kunst, spesielt i «dyrtid» hvor det ses på muligheter for innsparinger på flere områder. Men kunst er ikke bare kunst. Den har en merverdi som ikke kan måles i kroner og øre.

Kunst kan hjelpe oss å uttrykke oss, og den kan gjøre inntrykk, skape debatt, den kan åpne opp for nye tanker og ideer, og skape bedre forståelse for andres perspektiver og opplevelser. Kunst har en positiv innvirkning på livskvalitet og trivsel. Bidrar til økonomisk vekst gjennom sysselsetting, både innen kunstenæringen, men også via turisme og reiseliv.

Kunstens rolle i samfunnet skal på ingen måte undervurderes. Den beriker livene våre, stimulerer kreativiteten, fremmer refleksjon og bidrar til sosiale endringer – den sniker seg inn og med uten at vi egentlig er klar over det!

Ordningen med kunst i offentlige rom er en del av den nasjonale kunstpolitikken hvor det gis offentlig støtte til kunst i forbindelse med offentlige nybygg, ombygginger og uteplasser.

I dag har staten, fylkeskommunene og de fleste kommuner ordninger for kunst i offentlig rom. Faste satser blir satt av til kunst i byggeprosjekter og uterom og sikrer at folk får oppleve profesjonell kunst av høy kvalitet på skole, jobb og der de ellers ferdes.

Så, hvordan planlegger vi avsetning til kunst?

For byggeprosjekter er det vanlig å sette av mellom 0,5 og 2 % av byggekostnadene til investeringsprosjekter til kunst. Dette skal dekke alle kostnader til kunstprosjektene, inkludert kurator, forprosjekt, produksjon, installasjon og vedlikehold i ettertid.

For Ringerike, som ikke har tradisjon for fast avsetning og ikke har en særlig stor kunstsamling, vil det være naturlig å bygge opp kunstsamlingen over tid. Ved å sette av midler i totalbudsjettet for byggeprosjekter (eksempelvis 1% av totale byggekostnader over bakken) gjennom budsjettåret og benytte disse til å utsmykke både nye og eksisterende offentlige rom, vil vi gradvis øke porteføljen og kunne fordele kunsten der hvor vi ønsker en ny eller forsterket effekt.

Profesjonell kuratering

-rød tråd, armlengdes avstand

Manglende profesjonell kunstkompetanse internt i Ringerike kommune gjør at vi må se ut for å hente inn **riktig kompetanse ved større kunstprosjekter**, men også ved fornying eller **sikre god forvaltning** av eksisterende verker.

Det er naturlig å se mot større kunstinstitusjoner for hjelp ved slike oppgaver. **KORO**, som er en statlig etat under Kulturdirektoratet, produserer, forvalter og formidler kunst i offentlige bygg og andre offentlige arenaer og tilbyr tilskuddordninger for forskjellige kunstprosjekter over det ganske land. Her kan vi hente betydelig innleid kompetanse ved behov. Likeledes har vi en stor profesjonell aktør på grensen mellom Ringerike og Jevnaker, med KISTEFOS. Spørsmålet vi må stille oss er, **holder med innleid kompetanse?** Eller **har vi behov for noen som permanent holder i kunstprosjektene internt** i kommunen slik at alt kan sys sammen med en rød tråd? En som også kan inneha **hovedansvar for forvaltningen av ny og eksisterende kunst, fremme**

kunstsamarbeid i skole, barnehage og institusjoner. Kostnadene til innleid kompetanse, kontra en fast stilling som også kan benyttes til et bredere spekter av prosjekter, kompetansedeling og forvaltning, kan fort vekk bli et usikkerhetsmoment i budsjettene – og i forhold til god forvaltning av kunsten!

Samarbeidsprosjekter

-sammen er vi best

Kunst og kunstmøter kan oppstå hvor som helst og i mange former. **Samarbeid** for å nå ut til, og berike lokalsamfunnet, er ofte **fruktbare løsninger både for oppdragsgiver, mottaker og utførende kunstner.** På Ringerike har vi en rekke muligheter for samarbeid med Den kulturelle skolesekken, Den kulturelle spaserstokken, kommunale institusjoner, skoler og barnehager, KORO, sparebankstiftelser, private utbyggere, privat næringsliv, kunstforeninger og andre kunstaktører, så vel som **interne samarbeid på tvers av sektorer og enheter** i kommunen.

Kunstdatabase

- kontroll, forvaltningsansvar og synlighet

Det er særdeles viktig med **gode verktøy** for innkjøp og ivaretagelse av kunst. Kunsten skal behandles med **respekt**, den skal få **riktig plassering**, den skal vises frem på en god måte, den skal **vedlikeholdes** etter en gitt plan og det er **opphavsrett og informasjonsplikt** ved endring/flytting som skal opprettholdes.

Internt i kommunen er det viktig med **forutsigbarhet og god informasjonsflyt** mellom enheten ved ønske om innkjøp, gavemottak, for god ivaretagelse og kontroll, og utad er det viktig å få **vist** frem kunstporteføljen så flest mulig kan ha glede av den og kan forstå den.

Våre **referansekommuner** benytter alle en lett håndterbar **kunstdatabase som verktøy for ivaretagelse av sine kunstsamlinger**, og det vil være naturlig for Ringerike kommune å investere i en slik løsning når vi rigger oss for vekst.